

**MINISTERSTWO
TRANSPORTU, BUDOWNICTWA
I GOSPODARKI MORSKIEJ**
Departament Transportu Drogowego

Warszawa, dnia 30 grudnia 2011 r.

TD-1k-024-1/11

Pan
Adam Karolak
Prezes
Izby Gospodarczej Komunikacji
Miejskiej
ul. Jana Pawła Woronicza 27
02-640 Warszawa

W P L Y N Ę Ł O

dn. 4.01.2012
Nr dz. 5

W odpowiedzi na pismo z dnia 1 grudnia 2011 r. (Nr: IGKM/P/367/2011) dotyczące charakteru opłaty za korzystanie przez operatora i przewoźnika z przystanków komunikacyjnych lub dworców, których właścicielem albo zarządzającym jest jednostka samorządu terytorialnego, przewidzianej w *ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym* (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 228, poz. 1368), zwanej dalej „ustawą o ptz”, Departament Transportu Drogowego Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Podstawą ustanowienia opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych jest uchwała organu stanowiącego właściwej jednostki samorządu terytorialnego, wydana na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy o ptz. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego o charakterze ogólnym, w związku z czym każdy podmiot podejmujący się wykonywania usług przewozowych i korzystania z przystanku „samorządowego”, w odniesieniu do którego ustanowiona została opłata, jest zobligowany do jej ponoszenia w wysokości określonej w uchwale. Pobrane opłaty stanowią dochód właściwej jednostki samorządu terytorialnego który przeznaczony jest w całości na realizację zadań o charakterze publicznym nałożonych przepisami prawa (art. 16 ust 7 ustawy o ptz).

Natomiast jednym z warunków określonych w uchwale wydanej na podstawie art. 15 ust 2 ustawy o ptz, może być obowiązek ponoszenia opłaty przez podmioty świadczące usługi przewozowe i zatrzymujące się na określonym przystanku komunikacyjnym, w wysokości określonej w uchwale wydanej na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy o ptz. Szczególną uwagę

należy zwrócić na fakt, iż podstawą do korzystania przez podmiot wykonujący regularne przewozy osób z przystanku komunikacyjnego lub dworca jest uzyskanie przez ten podmiot potwierdzenia uzgodnienia zasad korzystania z tych obiektów. W wyniku uzgodnienia zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych lub dworców, pomiędzy właścicielem lub zarządzającym danym obiektem a podmiotem wykonującym przewozy drogowe może być zawarta umowa cywilnoprawna, w której określone będą szczegółowe kwestie związane z prawem do korzystania z przystanku komunikacyjnego i warunki tego korzystania, które nie zostały określone w uchwale wydanej na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o ptz. Jednym słowem należy stwierdzić, że może być zawarta umowa, w której zostaną określone inne niż finansowe warunki korzystania z tych obiektów przystankowych.

Źródłem prawa stanowiącym podstawę obowiązku uiszczania opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych i dworców jest natomiast akt prawa miejscowego tj. uchwała jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to, że obowiązek ten nie może wynikać z decyzji administracyjnej, czyli jednostronnego, władczego aktu administracyjnego skierowanego do indywidualnie oznaczonego adresata (operatora czy przewoźnika) czy też umowy cywilnoprawnej, gdyż nie wiąże się ze świadczeniem żadnej usługi.

Należy podkreślić, że dane świadczenie podlega jako usługa opodatkowaniu wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) jest następstwem zobowiązania, w wyniku którego usługa jest świadczona, druga strona (wierzyciel/nabywca) jest bezpośrednim beneficjentem świadczenia;
- 2) świadczonej usłudze odpowiada świadczenie wzajemne ze strony nabywcy (wynagrodzenie).

Czynność (usługa) podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów wtedy, gdy istnieje związek o charakterze przyczynowym, pomiędzy świadczoną usługą, a otrzymanym świadczeniem wzajemnym, w ten sposób, że zapłacone kwoty stanowią wynagrodzenie za wykonana usługę. Otrzymana zapłata powinna być wówczas konsekwencją wykonania świadczenia.

Na marginesie można wskazać, że opłata za korzystanie z „samorządowych” obiektów przystankowych jest zbliżona charakterem do opłaty za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, której wysokość jest ustalana w drodze uchwały rady gminy (miasta). Ponadto można wskazać na podobny sposób wyliczenia łącznej opłaty:

a) w przypadku opłaty za parkowanie pojazdów jest to iloczyn stawki opłaty za jedną godzinę postoju i liczby godzin tego parkowania,

b) w przypadku opłaty za korzystanie z obiektów przystankowych jest to iloczyn ustanowionej stawki opłaty za jedno zatrzymanie i liczby zatrzymań środka transportu na przystanku komunikacyjnym, wynikających z rozkładu jazdy.

Zatem w odniesieniu do obydwu ww. opłat, których obowiązek uiszczenia powstaje z mocy samego prawa i nie istnieje potrzeba konkretyzacji tego obowiązku przez organ administracji w drodze decyzji administracyjnej czy też umowy cywilnoprawnej. Opłata pobierana jest w trybie administracyjnym, a w przypadku jej nieuiszczenia zastosowanie będą miały przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a nie przepisy Kodeksu cywilnego w zakresie zaspokojenia roszczeń z tytułu niewykonania umowy cywilnoprawnej.

W świetle powyższego należy uznać, że opłata za korzystanie przez operatora i przewoźnika z obiektów przystankowych, o której mowa w art. 16 ust. 4 ustawy o ptz, będąc dochodem publicznym, ma charakter daniny publicznej, jest świadczeniem o charakterze publicznoprawnym, ma charakter daniny publicznej, zatem nie podlega przepisom o podatku od towarów i usług (VAT). Stanowisko w tym zakresie jest zbieżne z orzecznictwem administracyjnym (vide: wyrok NSA z dnia 25 maja 2010 r., sygn. I FSK 852/09).

Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, że gdyby pomimo podjęcia uchwały w sprawie ustalenia opłat za korzystanie z obiektów przystankowych, jednostka samorządu terytorialnego zawarłaby umowę cywilnoprawną, w której uregulowałaby kwestie związane z przedmiotową opłatą (np. sposób wyliczenia łącznej opłaty, termin płatności) to wówczas opłaty te będą podlegały opodatkowaniu podatkiem VAT na zasadach ogólnych.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Transportu Drogowego

Piotr Mikiel